

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Plzeň

Inspekční zpráva

Speciální školy, Zbůch 349

330 22 Zbůch 349

Identifikátor školy: 600 023 036

Termín konání orientační inspekce: 12., 14. - 16. února 2001

Čj.	045 29/01-2000
Signatura	od5zu210

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Speciální školy, Zbůch 349 je příspěvková organizace. Zřizovatelem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 - Malá Strana.

Orgánem státní správy je Okresní úřad Plzeň-sever, referát školství Americká 399, 306 06 Plzeň, pracoviště U Svatého Rocha 1, Plzeň.

Škola pro tělesně postižené vznikla ve Zbůchu v roce 1969. Do školy při volné kapacitě mohou být integrováni (do 25 %) i žáci jen tělesně postižení nebo žáci jen s mentálním postižením.

V současné době škola sdružuje:

Zvláštní školu pro tělesně postižené	kapacita 50 žáků	stav 44 žáci
Pomocnou školu pro žáky s více vadami	kapacita 46 žáků	stav 42 žáci
Přípravný stupeň pomocné školy	kapacita 18 žáků	stav 4 žáci
Odborné učiliště	kapacita 32 žáci	stav 29 žáků
Praktickou školu	kapacita 20 žáků	stav 12 žáků
Speciální mateřskou školu a	kapacita 4 děti	stav 0
Speciální pedagogické centrum.	v pravidelné péči je 122 klientů	

Ve zvláštní škole pro tělesně postižené je zařazeno 7 žáků s mentálním postižením a 37 žáků s kombinovanými vadami.

V pomocné škole pro žáky s více vadami jsou zařazeni 4 žáci mentálně postižení a 38 žáků s kombinovanými vadami.

V přípravném stupni pomocné školy jsou zařazeni 4 žáci s kombinovanými vadami.

V odborném učilišti jsou zařazeni 4 žáci mentálně postižení a 25 žáků s kombinovanými vadami.

V praktické škole jsou zařazeni 2 žáci mentálně postižení a 10 žáků s kombinovanými vadami.

Škola poskytuje žákům péči především z okresů: Plzeň-město, Plzeň-sever, Plzeň-jih, Rokycany, Domažlice, Tachov, Klatovy, Strakonice, Cheb, Karlovy Vary a Sokolov. Výjimečně jsou zařazeni žáci z Moravy (Ostrava).

Orientační inspekce byla provedena ve Zvláštní škole pro tělesně postižené. Základním posláním této školy je podporovat rozvoj a socializaci dětí a mládeže tělesně a mentálně postižené, vychovávat je, vzdělávat a připravovat podle jejich možností na budoucí povolání. Vyučování probíhá podle Vzdělávacího programu pro zvláštní školy č.j. 22 980/97-22 a pomocné školy č.j. 24 035/97-22.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Ve zvláštní škole bylo hospitováno 14 vyučovacích hodin (4x český jazyk, 2x matematika, 3x hudební výchova, 1x přírodopis, 4x pracovní vyučování). Časová dotace všech sledovaných předmětů odpovídala schválenému učebnímu plánu a členění učiva do jednotlivých ročníků učebním osnovám schváleného vzdělávacího programu. Kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky byla zajištěna. Stanovené výukové cíle odpovídaly standardu vzdělávání a aktuálnímu složení třídy. Příprava všech pedagogů na výuku byla promyšlená a vysoce kvalitní. Všichni vyučující byli velmi dobře seznámeni s postižením jednotlivých žáků. Pro žáky jsou zpracovány individuální plány, protože tematické plány vzhledem k rozličnému postižení žáků byly

nefunkční. Individuální plány byly zpracovány velmi dobře a zohledňovaly zájmy a potřeby každého žáka v souladu s učebními osnovami.

Sledovaná výuka byla vedena čtyřmi vyučujícími s odbornou a pedagogickou způsobilostí ve smyslu vyhlášky č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců a čtyřmi vyučujícími bez odborné a pedagogické způsobilosti pro daný typ školy. Kvalita výuky nebyla tímto faktem ovlivněna, naopak vzdělávání poskytované žákům tělesně a mentálně postiženým bylo velmi kvalitní.

Učebny a ostatní prostory určené pro výuku jsou v pronájmu Ústavu sociální péče pro postiženou mládež Zbůch, který je správcem budov. Škola má celkem 17 učeben, cvičnou kuchyň a tělocvičnu. Ve škole je zaveden videookruh, který umožňuje vysílání do všech učeben najednou. Učebny jsou vybaveny barevným televizorem a CD přehrávačem. Postupně jsou zařizovány specializovaným školním nábytkem (dle konkrétních návrhů a připomínek vyučujících a žáků), který je vhodný a praktický pro tělesně postižené. Všechny výukové prostory odpovídaly psychohygienickým zásadám. Byly světlé, teplé, čisté a vzhledem k počtu žáků i dostatečně prostorné. Prostředí všech učeben bylo estetické a podnětné. Vybavení učebními pomůckami, učebnicemi i didaktickou a výpočetní technikou bylo na velmi dobré úrovni. Pro výuku nevidomé žákyně je zde Pichtův stroj a učebnice v Braillově písmu. Psychohygienické zásady byly dodržovány.

Všechny sledované hodiny byly po metodické stránce velmi dobře připravené a provedené. Vyučující používali dostatek vhodných učebních pomůcek. Výuka probíhala podle schválených vzdělávacích programů a učební osnovy byly plněny. Přístup k žákům odpovídal požadavkům na práci s postiženými dětmi. Byl využíván nejen individuální přístup, ale i kooperativní techniky učení. Žáci byli při vyučování aktivní, snažili se a měli zájem o dobré výsledky. Organizace hodin odpovídala psychohygienickým požadavkům. Učivo bylo interpretováno věcně správně. Vyučovací čas byl využit efektivně.

V průběhu všech sledovaných hodin byli žáci vhodným způsobem motivováni. Vstupní a průběžná motivace byla promyšlena tak, aby její účinnost byla co nejvyšší. To se odrazilo v pozornosti žáků při vyučování. Hodnocení výkonu žáků bylo prováděno velmi citlivě a s ohledem na jejich možnosti. Vždy bylo objektivní, spravedlivé a vyučujícími zdůvodněné. Při zadávání úkolů byla respektována zásada přiměřenosti.

Komunikace mezi učiteli a žáky byla založena na důvěře a přátelském vztahu. Z jednání učitelů byla zcela zřejmá snaha žákům pomáhat. Vždy byla respektována osobnost žáka. Rozvíjení komunikativních dovedností žáků probíhalo s ohledem na jejich možnosti. U žáků byl rozvíjen smysl pro kooperaci a vzájemnou toleranci.

Hodnocení kvality vzdělávání

Plánování a příprava výuky vzhledem k vzdělávacímu programu a podmínkám, ve kterých výuka probíhá, byly příkladné.

Podmínky výuky (personální, materiální a psychohygienické) byly velmi dobré.

Účelnost a vhodnost organizace výuky, použitých forem a metod práce byly vynikající.

Účinnost motivace a způsobu hodnocení žáků ve vyučovacím procesu byly příkladné.

Interakce a komunikace byly vynikající.

Kvalita vzdělávání byla hodnocena jako vynikající.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Hlavní myšlenkou koncepce Speciálních škol, Zbůch 349 je umožnit vzdělání těm žákům, kteří se nemohou vzdělávat v běžných školách. Koncepční záměry výchovně-vzdělávací práce školy jsou stanoveny v dokumentech „Profil absolventa zvláštní a pomocné školy“, vycházejí ze základního poslání školy (viz kapitola Charakteristika školy) a z dobrých znalostí podmínek a prostředí, ve kterém se škola nachází. Na tvorbě koncepce se podílejí pracovníci školy a někteří rodiče žáků, jejichž cílem je co nejlepší socializace dětí.

Koncepční záměry rozvoje školy z hlediska materiálního jsou projednávány s pronajímatelem, t.j. Ústav sociální péče pro postiženou mládež Zbůch, jehož zástupcem je PaedDr. Petr Štainigl. Spolupráce mezi subjekty je velmi dobrá, v minulém školním roce byla opravena podlaha ve staré části budovy a stěny byly opatřeny dřevěným obložením. Důvodem bylo zlepšení bezpečnosti pohybu žáků mimo učebny.

Plánování obsažené v Celoročním plánu práce školy 2000/2001 i Časový plán akcí pro školní rok 2000/2001, které jsou přílohami Organizačního řádu školy, je pojato jako ucelený systém plánů s vymezenými cíli v jednotlivých oblastech práce školy. Výuka je plánovaná a probíhá podle schváleného dokumentu Vzdělávací program zvláštní školy č.j. 22 980/97-22 a pomocné školy č.j. 24 035/97-22 v souladu s Rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. 12 126/2001-21 ze dne 9. 2. 2001 s účinností od 1. 1. 2001. Časové a tematické plány nebyly předloženy, protože vzhledem k různému stupni postižení žáků a jejich velké nemocnosti byly vedením školy shledány jako formální. Nesloužily svému účelu a proto byly nahrazeny individuálními plány pro jednotlivé žáky. Tyto plány byly dobře zpracované a funkční.

Kvalita, rozsah a účelnost plánování vzhledem k velikosti a podmínkám školy i postižení žáků byly vynikající.

Organizování

Organizační struktura škol je přehledná a je zakotvena v Organizačním řádu. Vedení školy tvoří ředitelka a její zástupkyně, poradním orgánem je Klub rodičů a pedagogická rada. Nepedagogické pracovníky řídí ekonomka školy. Kompetence jednotlivých pracovníků jsou vymezeny a jsou na ně delegovány příslušné pravomoci. Organizační struktura umožňuje účinné řízení školy.

Povinná dokumentace školy je vedena v souladu s platnými právními předpisy. Záznamy o žácích jsou doplňovány pravidelně a systematicky v počítači a na kartách. Podklady o zařazení žáků obsahují všechny požadované náležitosti, ochrana osobních dat je zajištěna. Dokumentace školy upravující organizaci výchovně-vzdělávací činnosti je dobře vedena a je jí věnována náležitá pozornost ze strany vedení školy i učitelů. Organizace vyučování, počty vyučovacích hodin a délka hodin a přestávek odpovídá obecně závazným právním předpisům.

Vnitřní informační systém je tvořen mimo jiné prostřednictvím pedagogických a provozních porad, zde jsou předávány potřebné a důležité informace. Operativní záležitosti jsou sdělovány formou Oběžníku, méně naléhavé úkoly s dokončením v delší časové lhůtě formou oznámení na nástěnce ve sborovně. Rodiče jsou o životě školy informováni pravidelně na schůzkách Klubu rodičů (vánoční besídka, sponzorský den). O prospěchu a chování svých dětí jsou rodiče operativně informováni formou dopisu nebo sdělením do notýsku či žákovské knížky nebo telefonicky.

Škola se prezentuje na veřejnosti formou reportáží v novinách a časopisech i vysíláním v televizi. Pravidelně je uskutečňována vánoční besídka a sponzorský den. Ve Státní vědecké knihovně v Plzni je pořádána výstava „Svět našima očima“. V adventním čase zpívají žáci u vánočního stromu U Branky a kláštere dominikánů v Plzni. Prováděny jsou také výměnné návštěvy např. v Živnostenské škole v Plzni, v základních školách Nýřany, Plzeň-Újezd a Merklín.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000 byla zpracovaná v souladu s platnými právními předpisy a jednáním pedagogické rady byla schválena. Zpráva poskytuje dostatek informací a škole slouží jako zdroj sebehodnocení. Výpovědní hodnota a grafická úprava je vynikající. Rozhodnutí vydávaná ředitelkou školy jsou konkrétní, adresná a včasná. Problematiku práce velmi dobře zná, má pro žáky i zaměstnance školy pochopení, je vstřícná. Vyzývá pracovníky a rodiče k otevřenému jednání a k eventuálním připomínkám, které v další práci zohledňuje.

Kvalita funkčnosti organizačního uspořádání školy a informačních systémů je příkladná.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka školy využívá týmové spolupráce v rámci ucelené rehabilitace. Bere v úvahu názory spolupracovníků, podporuje studium, školení a semináře, respektuje tvůrčí svobodu pedagogů. Účelně jsou využívány nástroje operativního řízení, které navazují na kontrolu a na plánování jednotlivých činností. Operativní řízení je funkční a jsou vytvořeny velmi dobré podmínky pro tvořivost a iniciativu pracovníků, jejich nápady jsou využívány pro pozitivní vývoj na základě dobrých mezilidských vztahů. Začínající pracovník při nástupu obdrží stručného průvodce školou a je mu přidělen učitel uvádějící do praxe. Systém stimulování pracovníků je zřejmý, všichni mají zájem o práci s postiženými dětmi, vnímají to jako své hlavní poslání. Systém pravidelného hodnocení pracovníků je vytvořen. Kritéria pro přidělování nenárokových složek mzdy (osobního hodnocení a odměn) jsou zpracována a všichni s nimi byli prokazatelným způsobem seznámeni. Osobní hodnocení a odměny plní výrazně motivační roli. Vedení školy se snaží o přátelský a partnerský vztah, ve škole byla příjemná pracovní atmosféra a příznivé klima.

Systém, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků je příkladný.

Kontrolní mechanismy

Systém vnitřní kontroly vůči celé organizační struktuře je vytvořen. Pravidelně a plánovitě jsou prováděny kontroly pedagogické dokumentace, žákovských prací a zpráv z vyšetření žáků. Kontrolu provozu školy provádí zástupkyně ředitelky a kontrolu provozních zaměstnanců ekonomka školy. Analýza výsledků kontrol je prováděna a s pracovníky jsou závěry projednávány.

Ředitelkou školy a její zástupkyní je prováděna plánovaná hospitační činnost s určením cílů sledování. Hospitace jsou plánovány čtvrtletně a jsou z nich pořizovány podrobné zápisy. Se závěry jsou vyučující seznamováni, obecné vyhodnocení je prováděno na pedagogických radách. Opatření k nápravě zjištěných nedostatků jsou sdělována a vyučujícími přijímána.

Hospitační činnost je prováděna systematicky a její kvalita je velmi dobrá.

Systém, rozsah a účinnost kontrolních mechanismů je na nadprůměrné úrovni.

Hodnocení kvality řízení

Kvalita řízení byla hodnocena jako vynikající.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Kurzy k doplnění vzdělání poskytované zvláštní školou

1. Údaje o žácích

- Docházku ke dni zahájení kurzu ve školním roce 2000/2001 zahájilo 9 žáků.
- Žádný žák předčasně neukončil docházku v průběhu 1. pololetí.
- V průběhu 1. pololetí byla docházka 100%.
- Počet přijatých uchazečů ve srovnání se školním rokem 1999/2000 se snížil o 2 žáky, to je o 18 %.
- V uplynulém školním roce úspěšně dokončilo kurz 8 žáků, to je 72,7 %.

2. Personální zabezpečení výuky

- Výuku vedou 4 zkušení speciální pedagogové, kteří využívají vlastních připravených učebních materiálů a příprav. Pracují pod vedením speciálního pedagoga Mgr. Maška.

3. Materiální zabezpečení výuky

- Výuka probíhá v účelně vybavených učebnách.
- Žáci mají dostatek učebnic a studijních materiálů.
- Při výuce je využívána didaktická a výpočetní technika.

4. Organizace, formy a metody výuky

- Kurz je organizován ve Speciálních školách ve Zbůchu.
- Na organizaci se v plném rozsahu podílí zvláštní škola.
- Kurz trvá jeden rok, probíhá 1x za měsíc.
- Vyučuje se matematika, fyzika, rýsování, český jazyk, občanská výchova, dějepis, zeměpis, chemie a přírodopis.
- Je vyučováno základní učivo, které je podle zkušeností vyučujících speciálních pedagogů nezbytné.
- Organizace, formy a metody výuky odpovídají schopnostem žáků.
- Absolventi ZvŠ zvládají učivo dokonce lépe, než někteří žáci, kteří vycházejí z nižších tříd základní školy a doplňují si vzdělání v kurzech ve Zbůchu. Tento fakt je daný i tím, že učitelé už v předstihu žáky na zvláštní škole připravují na vstup do odborného učiliště. Žáci, kteří kurz absolvovali, dostávali pravidelně úkoly. Žáci měli o výuku velký zájem, často dokonce vyžadovali i mimořádné úkoly. Všichni učivo dobře zvládli. Úroveň motivace, hodnocení, interakce a komunikace byla velmi dobrá.

5. Vedení dokumentace, dodržování obecně závazných právních předpisů

- Škola organizující kurz má pověření Školského úřadu Plzeň-sever ze dne 11. 5. 1998 bez udání jedacího čísla.
- Ředitelka školy eviduje kopie vysvědčení i žádosti o zařazení, ta jsou napsaná neformálním způsobem, protože chybí tiskopis přihlášky.

- Žáci zařazení do kurzu jsou ve věkovém rozmezí 15 - 18 let, často jsou to bývalí žáci Speciálních škol, Zbůch 349.
- Hodnocení se řídí § 11 vyhlášky č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách.
- Škola vede dokumentaci dokladující průběh kurzu (třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, plány učiva i protokoly o závěrečné zkoušce).
- Závěrečné zkoušky proběhly v souladu s metodickým pokynem.
- Vysvědčení jsou vydávána na předepsaných tiskopisech a mají všechny požadované náležitosti.

6. Celková úroveň kurzu

- Celková úroveň kurz byla hodnocena jako vynikající.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č. j. 12 126/2001-21 ze dne 9. 2. 2001 s účinností od 1. 1. 2001
- Třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy hospitovaných tříd
- Řád školy pro školní rok 2000/2001
- Dotazník pro ředitele školy před inspekcí
- Podkladová inspekční dokumentace
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000
- Záписы pedagogických rad (školní rok 1999/2000 a 2000/2001)
- Plán kontrolní a hospitační činnosti
- Záписы z hospitační a kontrolní činnosti ředitelky školy za školní rok 2000/2001
- Hospitační záznamy inspektorů
- Doklady o vzdělání pedagogických pracovníků
- Pověření k organizování kurzů k doplnění vzdělání poskytovaného zvláštní školou ze dne 11. 5. 1998 bez jednacního čísla
- Organizační řád (platný pro školní rok 2000/2001)
- Profil absolventa zvláštní a pomocné školy (školní rok 2000/2001)
- Celoroční plán práce školy 2000/2001
- Časový plán akcí pro školní rok 2000/2001
- Dokumentace dokladující průběh kurzu k doplnění vzdělání poskytované zvláštní školou pro školní rok 2000/2001

ZÁVĚR

Vzdělávání a péče poskytované žákům tělesně a mentálně postiženým jsou kvalitní a probíhají v podnětném prostředí a příznivém klimatu školy. Pedagogové dokázali vytvořit přátelskou atmosféru a povzbuzovat žáky především pochvalou za dílčí úspěchy.

Kvalita vzdělávání ve sledovaných oblastech byla stejně jako řízení školy vynikající.

Využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům bylo efektivní.

Celkově byla činnost školy hodnocena jako vynikající.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

**Školní inspektoři
a další zaměstnanci ČŠI:**

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu

PaedDr. Věra Abelová

Věra Abelová v. r.

Člen týmu

Dr. Zdeňka Kubičová

Zdeňka Kubičová v. r.

V Plzni dne 12. března 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 19. 3. 2001

Razítko

Ředitelka školy

Podpis

Mgr. Milena Peteříková

Peteříková v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy): OkÚ PS; RŠ	2. dubna 2001	045 33/01-2000
Zřizovatel: MŠMT	2. dubna 2001	045 34/01-2000

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	---